

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 1 — din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-čak. rač. št. 17.785
Oglasi po ceniku. — Izdaja kons. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna I. Pavliček, Kočevje

Slovenec na Kočevskem!

Prilike so take, da ni upati na tretji Slovenski dan na Kočevskem, kot smo ga že spomladi določili in izbrali dan in kraj, kjer naj bi se vršil. Zato pa priredi „Slovenska Straža“ na Kočevskem za vse verne slovenske družine skupno romanje k najznamenitejši božji poti v našem okraju in daleč okrog in, ki je vsemu prebivalstvu na Kočevskem tako zelo priljubljena: k Materi božji pri Novi Štifti na nedeljo Karmelske Matere božje, to je 21. julija. Z jutranjim drugim vlakom se peljemo do Zlebiča, nato pa k Novi Štifti. Ob 9. uri bo cerkveni govor — govori župnik g. K. Škulj, nato pa slovesna sv. maša za naše verske

in narodne potrebe. Med sv. mašo skupno sv. obhajilo članov „Slovenske Straže“. Po cerkvenem opravilu bo prost razgovor pod mogočnimi lipami ali pa v romarski hiši. Vabljeni ste vsi slovenski bratje in sestre s Kočevske, saj imamo toliko potožiti ljubemu Bogu in toliko prošelj do Marije v sedanjih težkih časih. Romanje bo posvečeno predvsem molitvi za mir in blagor naše domovine. Na vlaku je polovična nedeljska vožnja. Popoldne izlet na romantično Travno goro. Bratje in sestre! Bodi tudi ta naš skupni nastop mnogoštevilen in veličasten!

„Slovenska Straža“ na Kočevskem.

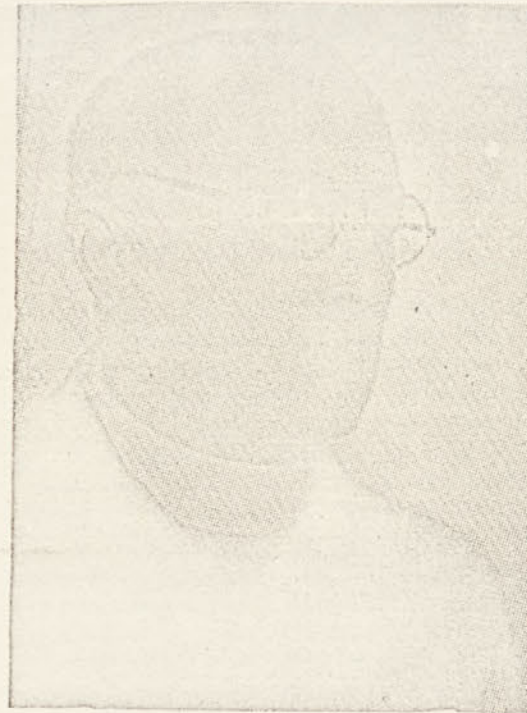
Kresovi gorijo

Navada zažigati kresne ognje v poletnih večerih izvira iz tistih časov, ko so bili vsi Slovani še enoten narod, ki je imel skupen jezik, skupne navade in običaje. Naši predniki so bili v tistih časih še pogani, ki so častili več bogov. Med temi je bil Svetovit bog sonca in svetlobe, pa tudi boja, ker premaga zimo in mráz ter je svojim častilcem krepak zaščitnik v boju. V poletnem času so stari Slovani Svetovitu na čast praznovali poseben praznik „kres“. Na ta dan pod večer so po gričih prižigali velikanske ognje in iz teh časov se je med našim narodom do danes ohranilo značilno slovensko kresovanje, ki je izrazit slovanski običaj.

Drugič so se kresovi pojavili pri naših pradedih v žalostni dobi naše narodne zgodovine za časa turških navalov, ki so močno sličili mrki sedanosti. Brezobzirni turški sultani so neprestano kršili mirovne pogodbe med Carigradom in Dunajem. Že v tistih časih so samopašni sultanovi vazali kar čez noč brez vsake vojne napovedi vdirali na naše ozemlje, plenili po naših krajih, požigali naše domove, morili naše ljudstvo, prelivali nedolžno kri, mladino, nado in bodočnost vsakega naroda pa so odvajali v sužnost. Najkrepkejši slovenski mladeniči so polnili turške kasarne, najlepše slovenske mladenke so morale v turške hareme, izročene na milost in nemilost pohotnosti kriyovernega Turčina.

Takratni plemenitaši, ki so bili poklicani v to, da bi ščitili preprosto ljudstvo, so brezskrbno veseljačili po svojih varno utrjenih gradovih, sklicevali razne sestanke, na katerih so sklepali o obrambi dežele, toda storili so v ta namen malo ali ničesar. Državi niso oskrbeli niti redne vojske, nego je ista obstojala iz razbrzdanih vojakov — najemnikov. Odpor proti sovragu so deželni stanovci organizirali navadno tudi šele takrat, ko je bilo že prepozno. V teh težkih razmerah so bili naši predniki vezani večinoma na samoobrambo, ki so jo priprosto, toda spretno izvedli.

Kot zatočišča so utrdili cerkve z močnim obzidjem, ki so na ta način postale Slovenecem pribežališče ne samo v večnih, nego tudi v časnih zadevah. Semkaj se je narod zatekal v nevarnosti, tukaj je shranjeval svoje imetje, izza obzidja se je branil z raznimi priprostimi sredstvi, v cerkvi pa je prosil Boga pomoči proti pobesnemu mohamedancu. Na ta način so nastali značilni tabori, ki so se ponekod ohranili do danes



Dr. Anton Korošec, prosvetni minister

kot taki ali pa le v krajevnih imenih. Ti tabori niso bili današnja zbirališča zavednih narodnjakov in idealne mladine, nego mrki, visoki zidovi, zgrajeni v obrambo pred groznim sovragom.

Toda, tabori niso bili dovolj. Sovražnik je pridrl hitro, nepričakovano, na brzih konjih. Pogostokrat je naše dede iznenadil sredi noči, tako, da niso mogli svojih družin in svojega premoženja pravočasno spraviti na varno. Ker takrat še ni bilo današnjih poštinih in prometnih sredstev, so si obveščevalno službo organizirali na primitiven, toda uspešen način.

Določili so posamezne gore in griče. Tu so nagrmadili kupe suhega lesa, pri katerih so neprestano pazili v to določeni čuvaji, navadno cerkveniki cerkva, ki so že takrat krasile vrhove naših gričev. Kakor hitro je slovenski zemlji pretela turška poplava, so ti varuhi zapalili grmade, dali znamenja z zvonom in klicali narod v tabore ter ga pozivali naj se pripravi za obrambo. To so bili kresovi najžalostnejše a obenem junaške dobe slovenske zgodovine.

Pozneje, ko je bila zlomljena turška sila, so ti ognji počasi izgubili ves svoj grozilni pomen. Polastilo se jih je zopet versko čustvo našega ljudstva. V mnogih slučajih

je narod svoje prvotne običaje prenesel na krščanstvo. Tako n. pr. Slovenci zažigamo kresove zlasti na predvečer godu sv. Janeza Krstnika, praznika presv. Srca Jezusovega itd.

Kresovom je vtisnila svoj pečat tudi naša narodna zavešt. Kresove zažigamo ob jubilejih znamenitih narodnih dogodkov in za narod zaslužnih mož. Kresovi pozdravljajo obletnice majniške deklaracije, s kresovi je dal naš narod duška svojemu navdušenju in častitkam ob šestdesetletnem jubileju svojega voditelja dr. Korošca, ko so bila od takratnih nasilnih oblastnikov vsa druga v ta namen prirejena slavlja kruto zabranjena.

Ko pa zažigamo kresove na čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu, kojih praznik te dni obhajamo, se nam zdi grmada še vedno premajhna, da bi pokazala vso veličino narodnega ponosa, ki greje naša slovenska srca. Z radostjo opazujemo tudi ognja na bližnjih in daljnih vrhovih ter jih primerjamo svojemu kresu. Čim več jih je, tem večje je naše veselje. V vseh teh lučkah daleč okrog vidimo plameneča srca svojih rojakov, spoštujoč spomin naših blagovestnikov, ki sta pri oznanjanju sv. evangelija med Slovani, prva učila bistvo četrte božje zapovedi spoštovanja ne samo do staršev nego tudi do lastnega naroda.

Kresovi so torej simbol časti, simbol navdušenja, pa tudi simbol pripravljenosti. Zato morajo plamteti ne samo zunaj, kresovi ognja, nego tudi v naših srcih, kresovi prave narodne ljubezni. Razžareti morajo ves naš narod v živi narodni zavesti in s tem se bo naš ponos dvigal in rasel. Bodočnost našega naroda, velika, mogočna in slavna v svitu naših kresov stopa v vsej lepoti v naše duše. Veliko načrtov nas še čaka, kojih izvršitev bo plačilo za naše narodno delo. S krepkim korakom naprej po trdi poti bomo dosegli svoj smoter! Dal Bog!

Izjava ministra dr. Antona Korošca o nalogah naše prosvetne politike

30. t. m. je novi prosvetni minister gosp. dr. Anton Korošec sprejel v svojem kabinetu zastopnike tiska in jim izdal sledečo izjavo:

„Prevzemam prosvetno ministrstvo v resnem času. Naši državi so sicer res prihranjene vojne strahote, vendar jo dosegajo valovi borbe, v kateri se odločuje usoda sveta.

Danes gre za vse kulturne in moralne vrednote človečanstva in celo za najvišje človeške dobrine: vero, družino, domovino. Zato moramo biti pripravljeni, da se uspešno upremo vsem eventualnostim, ki bi utegnile nastopiti v vrtnicu dogodkov.

Prosveta je temelj zdrave državne politike. Prosvetljeno ljudstvo hodi po varni poti bodočnosti. Prizadevati si moramo, da bomo dali našemu narodu najboljšo prosveto, ki bo odgovarjala sedanjim razmeram na svetu ter pogojem in potrebam današnjega družabnega reda in napredka. Odstranjevanje je treba s pripravljenimi pedagoškimi metodami vse škodljive vplive vidnih in nevidnih sil in v prosveti morajo priti do izraza samo pozitivne norme današnjega kulturnega stremiljenja. V prosveti ne more in ne sme biti neodločnosti, omahovanja in blodjenja. Vse mora biti jasno,

precizno, odločno. Prosvetni in kulturni ukrepi morajo biti smeli in energični. Samo tako se da izvesti kulturni in moralni preporod.

V prosvetnem pogledu je naša država precej zaostala za mnogimi drugimi državami. Moramo pohiteli, da jih dosežemo in po možnosti nekatere tudi prehitimo. Zato je potrebno sodelovanje vseh prosvetnih faktorjev, v prvi vrsti prosvetnih delavcev, ljudskih učiteljev in profesorjev. Na njihovo iskreno sodelovanje računamo z gotovostjo.

Vemo, da je njihov današnji položaj težak, storili pa bomo vse, da se popravi do skrajnih mej možnosti. Preskrbljeni in zadovoljni prosvetni delavec, o tem smo prepričani, se bo res posvetil z gorečnostjo in ljubeznijo svoji visoki in pomembni vlogi kulturnega delavca in vzgojitelja mladine.

Na mladini sloni bodočnost države in naroda. Vsa naša pozornost se mora obrniti njeni narodni in moralni vzgoji. To so osnovne smerice naše prosvetne politike.

Varovali, negovali in razvijali bomo jezikovne in narodne tradicije Srbov, Hrvatov in Slovencev, svetinje in običaje vseh priznanih veroizpovedi ter bomo s tem skrbeli, da bodo vse šole in vsi prosvetni zavodi sploh postali čebeljnaki reda in dela in sejalci prosvete in morale resnične narodne kulture in rodoljubja.

Mladino moramo pripraviti, da bo potom prosvetljenosti duhovno in moralno oborožena za ono veliko dobo, ki prihaja na svet. Mora biti vzgojena v žrtvovanju za narodne ideale v goreči ljubezni do domovine in iskreni vdanosti vzvišenemu prestolu in domu Karadjordjevičev. Vse kulturne ustanove, vsi vzgojni faktorji, vsi prosvetni delavci se morajo mobilizirati za veliko akcijo prosvetnega in moralnega preporoda. Pričakujemo od vseh največje žrtve in napore v korist domovine in naroda, pripravljeni pa smo vedno ustreči vsem njihovim upravičenim željam in potrebam. S složnim in požrtvovalnim delom bomo obvarovali mladino zablod in krivih potov in jih napotili na pravo moralno in narodno pot. Dobra in smiselna prosvetna politika bo zanesljivo jamstvo in temelj za kulturni in gospodarski razvoj ter napredovanje našega naroda.

Ali si že uredil letošnjo naročnino, ga širiš in priporočaš svojim sosedom in prijateljem. Tvoje glasilo je, rojak, in svojo narodno zavednost najlepše dokažeš z zvestobo glasniku slovenske družine!

† Dekan Anton Skubic: 5

Zgodovina ribniške župnije — pravda kmetov

II. Davščina

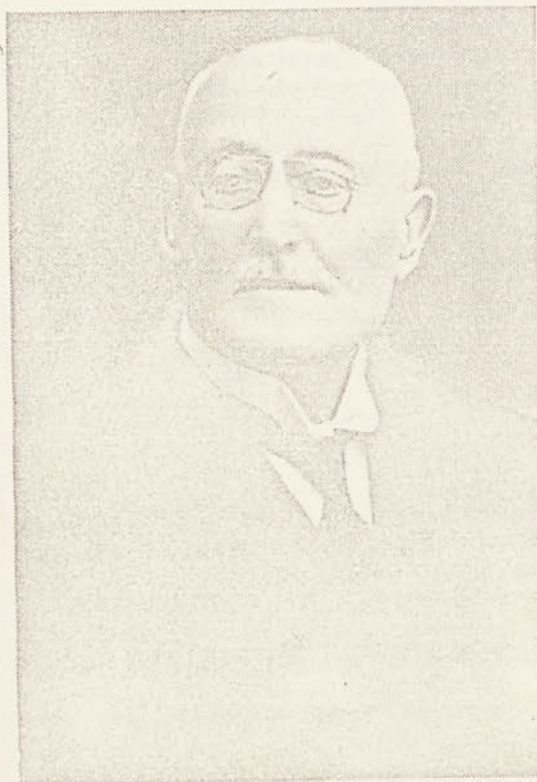
Poleg teh pravnih določb ima ribniški urbar iz leta 1573., ki je bil za dolgo dobo let edini codex juris za ribniške kmete, za vsako vas in vsakega posameznega kmeta zapisane razne dajatve, ki gredo graščaku. Iz teh zapisnikov povzamev vsa bremena tedanjih kmetov in podložnikov.

Trg Ribnica ima po tem urbarju celih gruntov 21, ki so razdeljeni med 41 posestnikov. Med temi je tudi Baltazar pl. Lamberg, bivši ribniški grajski najemnik, ki ima pol-drugi grunt in je bil nanovo izkopal njive, še sedaj po njem imevovane „Lambergarice“. Župnišče, ki mu je graščak varuh, mu daje dvanajst škafov pšenice, dvanajst škafov prosa, dvanajst škafov ovsa. Vsi ti svobodnjaki dajejo gradu davka v denarju 36 goldinarjev skupaj. Ti svobodnjaki so robote prosti, kar je posebna trška svoboščina, dajejo pa snopno desetino od pšenice, rži, prosa, ječmena, ajde, fižola. Rž, ajdo in fižol tržanje redkokdaj sejejo. Desetina pa se razdeli tako, da je dobi dve tretjini graščak, eno tretjino pa ribniški župnik. En grunt je podložen graščini na Bregu pri Ribnici. Mesarji so v trgu trije, ki dajejo davka po 40 krajcarjev, torej skupno dva goldinarja, od

Dr. Frano Zbašnik

Priljubljeni pripovednik in kritik, dvorni svetnik in ravnatelj dr. Franc Zbašnik se je rodil 1. oktobra 1855 v Dolenji vasi pri Ribnici ter je dosegel starost skoraj 80 let. Osnovno šolo je obiskoval v domači vasi in v Kočevju, gimnazijo v Ljubljani, kjer je maturiral 1877, prav pa v Gradcu, kjer je promoviral 1883. Služboval je najprej pri deželnem sodišču v Ljubljani, nato pa v politični službi, potem pri deželnem odboru v Ljubljani, od 1918 naprej pa spet v državni službi.

Pesmi je pričel pisati v Stritarjevem „Zvonu“ ter je postal znan po svojih trioletih, to je v obliki pesmi, ki je pri nas razen enega Prešernovega in Gestrinovih ter Zbašnikovih skoraj ne poznamo. Leta 1885



Dr. Franc Zbašnik, pripovednik in kritik

je postal urednik uradnega „Ljubljanskega lista“, od leta 1903 do 1909 pa je urejeval „Ljubljanski Zvon“. Napisal je več črtic in pripovedk za „Ljubljanski Zvon“. Med drugim je napisal povesti „Žrtve“, „Priateljstvo“ in „Ljubezen in zmaga“. V „Ljubljanskem Zvonu“ je pisal nad deset let stalna poročila o predstavah ljubljanskega gledališča. Mnogo svojih spisov je objavil

kleti v gradu, kamor menda spravljajo meso, pa en goldinar 37 krajcarjev. Mlinarjev je pet in dajo skupno tri goldinarje 51 krajcarjev davka. Les in pašo na grajskem svetu imajo prosto, smejo prosto prodajati in kupovati svet, dati pa morajo od izkupička graščaku vsak deseti fenig. Drugih podložnikov pa je v trgu 43 in dajejo davka enajst goldinarjev 32 krajcarjev 2 vinarja. Ti pa delajo graščaku tlako: sadijo zelje, je posekajo, obelijo, za ribanje zrežejo, konoplje obelijo. Zato pa dobijo ob tlaki dnevno en pšeničen in en ržen ali prosen hlebček. Morajo pa tudi iz dveh funtov prediva napresti dve štrni preje, za kar ne dobijo ničesar. Tržani so torej imeli bolj čedno in snažno tlako.

Gorenja vas ima šest zemljišč, ki so razdeljena med sedem posestnikov. Ti dajejo skupno davka 10 goldinarjev 18 krajcarjev v denarju, v naravi pa 19 škafov in 12 meric pšenice, 19 škafov prosa, 67 škafov ovsa, 24 kokoši, 91 jaje, 180 povsem prediva ter 7 voz drv. Drva vozijo vsi iz grajskih gozdov. Dajejo poleg tega desetino v snopih od vseh vrst žita in od mladine (telet, jagujet, kozličev). Dobi pa od desetine dve tretjini boštanska graščina pri Grosupljem, eno tretjino pa župnik. Od novonastalih rovtov pa dobi desetino ribniški graščak. Za tlako morajo Gorenjci en dan gnoj voziti na zeljnik, ga preorati in prebrnati, posekano zelje domov voziti v grajsko pristavo, desetinsko proso iz trga ometi, sneg iz grajske pristave in pristavske strehe kidati in kadar je treba, grajske plotove na odkazanem mestu graditi.

tudi v knjižnici Slovenske Matice, kakor na primer „Iz viharja v zavetje“, dramsko sliko „Sami med seboj“, „Pogreb“ in pri Mohorjevi družbi, kjer je izdal povesti „Na krivih potih“, „Boj za pravico“, „Za srečo“, „Bog ga je uslišal“, „Pisana mati“ in še druge. Zlasti zadnja povest je znana skoraj vsakemu podeželskemu človeku. Bil je tudi sotrudnik Govekarjevega „Slovana“, tržaške „Slovenke“, „Domačega prijatelja“ in drugih listov. Del svojih spominov na svojo uradniško dobo je objavil v uradniškem glasilu „Naš glas“. Sodeloval je zadnje čase s svojimi feljtoni tudi pri ljubljanskih dnevnikih in pri reviji „Odmevi“. Njegov literarni pomen je zlasti v tem, da je pisal poljudne povesti za ljudstvo, ki ga je rado čitalo. Umrl je na Svečnico 2. februarja 1935.

Notranji pregled

Diplomatično razmerje med Sovjetsko Rusijo in kraljevino Jugoslavijo urejeno.

Naš poslanik dr. Milan Gavrilović z osobjem je že odpotoval v Moskvo. V Belgrad je prišel za sovjetskega poslanika Viktor Andrejič Plotnikov, bivši poslanik na Norveškem.

Sestanek v Vukovi gorici - Napoved gospodarskih reform

V Vukovi gori ob Kolpi na Hrvaškem je bil v četrtek 27. junija sestanek nekaterih članov sedanje vlade. Prišel je predsednik vlade Cvetković z notranjim ministrom, na drugi strani pa dr. Maček s finančnim ministrom ter banom dr. Šubašičem. Navzoča sta bila tudi glavni tajnik HSS dr. Krnjevič in podpredsednik Košutič. Sešli so se na obletnico tistega dne, ko sta lani osorej na istem kraju Cvetković in dr. Maček med seboj dosegla sporazum, ki je bil dne 26. avgusta podpisan in razglašen. Časnikarjem so povedali, da se pogovarjajo o važnih gospodarskih in drugih zadevah, ki jih nalagajo sedanji težki časi.

Dr. Korošec, predsednik senata, je postal prosvetni minister

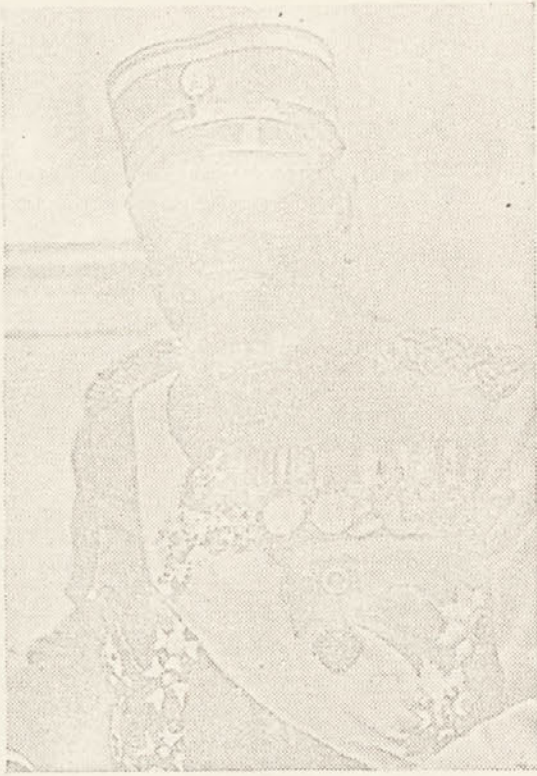
Dne 29. junija je izšel naslednji kraljevi ukaz:

V imenu Nj. Vel. kralja je z ukazom kraljevskih namestnikov sprejeta ostavka Božidara Maksimoviča, ministra za prosveto, ki je stavljen na razpoloženje.

Z istim ukazom je postavljen za ministra za prosveto dr. Anton Korošec, predsednik senata in minister v pokoju.

Kadar orjejo in kosijo, dobe hrano, kadar vozijo gnoj, zelje in seno ali kidajo sneg, dobe dva hlebčka kruha, kadar pa vozijo desetino, manejo proso ali gradijo, ne dobe ničesar. Ker ima vas tudi soseskin svet, mora dati graščaku za vožnjo vina vsako leto po tri konje. Vsak voznik dobi zato putrh vina, kadar pa pripravljajo vino, dobe jesti in piti. Ti in tudi vsi drugi podložniki morajo prihiteti z materijalom, z lesom, kamnom, apnom in delom, kadar je treba popravljati ali utrjevati grad in pristavo.

Hrovača ima šest gruntov, ki so razdeljeni na osem posestnikov. Ti dajejo davka v denarju skupaj šest goldinarjev sedem krajcarjev, v naravi pa dvanajst škafov in dvanajst meric pšenice, dvanajst škafov prosa, 48 škafov ovsa, 24 kokoši, 92 jaje in 11 voz drv. Za soseskin svet dajejo po tri konje za vožnjo vina. Dajejo žitno in mladinsko desetino, od katere pa ne dobi grad ničesar, pač pa eno tretjino župnik, dve tretjini pa kaplan beneficija presv. Rešnjega Telesa v Ribnici, ki ga je ustanovil cesar Friderik leta 1457. in nakazal duhovniku te dohodke. Za tlako graščaku vozijo gnoj za repo, zanjo zorjejo, jo vsejejo in zabranajo in jo domov zvozijo. Trško desetino speljajo v pristavo, desetinsko proso iz trga zvozijo in omanejo. Na pristavskih njivah pridelano žito, razen prosa, speljejo ter sneg kidajo in gradijo kakor prejšnji. Kadar za repo orjejo in jo sejejo, dobe hrano. Pri drugi tlaki dobi vsak dva hlebčka, kadar grade in proso manejo, ne dobe ničesar.



Milan Nedić

naš armadni general in vojni minister

Občni zbor Zadružne zveze v Ljubljani

Zadružna zveza v Ljubljani, največja slovenska zadružna organizacija, je imela dne 26. junija v Ljubljani svoj občni zbor, ki mu je predsedoval g. dr. Anton Korošec. V svojem govoru, kjer je podal kratek zgodovinski pregled slovenskega duhovnega in gospodarskega preporoda po dr. Malhiču in dr. Kreku, se je spominjal rajnih zadružnih delavcev, ki so nesebično ustvarjali temelje za sedanjo veliko zadružno zgradbo slovenskega naroda. Vabil pa je v krog zadružnikov tudi mladino. Zadružna zveza je danes največja gospodarska organizacija med Slovenci ter med največjimi v Jugoslaviji. V njej je zdaj vključenih 739 zadrug, med njimi 342 kreditnih. Zgradba še ni dovršena ter bo treba še mnogo dela, da se spopolni vse tisto dobro, kar je slovenska zadružna organizacija ustvarila dobrega v 40 letih svojega obstanka.

Poročajo

Jelendol. Po zopetnem početku obratovanja na parni žagi kneza Auersperga se je delavstvo začelo zanimati za zvišanje plač, ki so bile take kot lani. Delavska organizacija ZZZD je po svojem zastopniku iz centrale v Ljubljani začela pogajanja z delodajalcem. Prvi uspeh je še dokaj zadovoljiv. Vse plače so se dvignile za 20%. Boljše plačanim bo zvišano v zadovoljivi meri, nižje plačano delavstvo pa bo še nezadostno oskrbljeno v primeri z vedno naraščajočo draginjo. Nadejamo se, da uspemo čimprej s kolektivno pogodbo, ki se sedaj ni še začela. Žaga

Strojnica - sejalka smrti

Izumitelj tega najstrašnejšega orožja na svetu si je iz kesanja sam vzel življenje

(Konec)

Predhodnice moderne strojnice niti zdaleč niso bile tako dovršene. Ameriška strojnica, ki so jo uporabljali v ameriški državljanski vojni, je imela šest do deset cevi, izstreljevala je pa sorazmerno malo število krogel. Francoska strojnica polkovnika Ferrya je teoretsko lahko izstrelila po 150 nabojev na minuto, težka je bila pa okrog 800 kil. „Maxim“ je prekosil vse rekorde.

Ko je Hiram Maxim dokončal svoj izum, je spet prišel v Evropo, da bi ga prodal tam, kjer je največ spopadov. Vendar v začetku ni našel razumevanja in lep sprejem. Vse države, ki jim je ponudil svojo strojnico, so ponudbo zavrnilo, ker ji niso zaupale.

Prvi, ki je sprevidel veliko važnost strojnice v vojni, je bil bivši nemški cesar Viljem II. Konservativni nemški generali so

Duhovno berilo

Pod naslovom: „Preizkušnje“ piše „Slovenec“ dne 23. junija t. l. med drugim: „Največ se v teh dneh govori in piše o nesreči, ki je zadela francoski narod. Občudovanje vzbuja tudi pri sovražniku sedanji ministriški predsednik maršal Petain. Maršal je imel dovolj korajže, da je francoskemu narodu odkrito povedal, kje so vzroki, ki so dovedli do tako strašne narodne nesreče. „Imeli smo premalo otrok“, je navedel kot prvi vzrok. So še drugi vzroki, ali prvi je ta. Francozi so še pred sto leti bili za Rusi najštevilnejši evropski narod. Ko bi bili revnili po naravnih in božjih postavah, bi jih bilo danes več kakor 100 milijonov. Zaslužni vojskovodja je imel pogum, da je opozoril še na drug narodni greh: „Po zmagi je duh vživanjaželjnosti prevladal nad duhom odpovedi. Hoteli so si prihraniti žrtve.“

Prelestljivo izpraševanje vesti ne samo za Francoze, ampak za ves svet, tudi za nas Slovence!

„Slovenec“ nadaljuje: „Kako naj Slovenci sodimo o nas samih? Mar ne zapravljamo tudi Slovenci lahkomišelnost svojega narodnega zdravja in slabimo svojo rodnost, kakor bi ne smel niti narod, ki ga je stokrat več kakor nas. (Pokličimo si v spomin uničujoče in za nas skrajno sramotno dejstvo, o katerem je govoril ban dr. Nallačen o priliki zborovanja banskega sveta.) Ali ne zapravljamo lahko-mišelnost svojega narodnega premoženja? Še nikdar ni bilo tolikšnega zapravljanja in pijančevanja kot v zadnjem času. (Tudi o tem žalostnem pojavu je bil govor na banskem zasedanju.)

Ali zdi se, kakor da smo Slovenci za vse to slepi in gluhi.

In še en greh imamo na sebi: grd je in ogaben. Surovo preklinjevanje, podlo govorjenje in namigavanje, kvantanje. Človek, ki potuje mnogo po svetu, marsikaj vidi in sliši. Ali ko se vrne domov, se z žalostjo prepriča, da ni kmalu naroda, ki bi se mogel v kvantanju in surovost meriti s Slovenci. Kdaj bo vendar tega konec? Ne pozabimo tudi mi, da Bog grehe narodov kaznuje že na tem svetu!

sedaj obratuje redno, tako da je delavstvo rešeno moreče brezposelnosti in beganja od šihla do šihla.

Kočevje. Prejšnji teden je „Slovenska Straža“ na Kočevskem spet razdelila vagon koruze po znižani ceni, sedaj je pa na potu vagon moke po znižani ceni za revnejše slovenske družine. Odposlanstvo delavstva pod vodstvom g. Škulja v zadevi večje množine prediva firmo Slavoteks je doseglo uspeh. Komisija, ki upravlja za celo državo pošiljke prediva in bombaža iz inozemstva v našo državo, je priznala firmi zaproseno množino sirovin. Te dni je po daljšem prestanku začela tovarna z delom, delavstvo pa se je znebil gospodarsko pogubne brezposelnosti. Da bi to le držalo.

Ribnica. Mnogo povpraševanja in tudi nevolje je med prebivalstvom ob državni cesti Ribnica—Dolenja vas radi plačila zemlje, ki jo

se upri njegovemu predlogu, da bi nemška vojska uvedla strojnice. Prvi, ki se mu je posrečilo uvesti strojnice v vojsko svoje države, je bil angleški državnik lord Kitchener.

V sudanski vojni so angleški vojaki prvič uporabljali strojnico in od tistega trenutka je postala neobhodno orožje. Sovražniki so padali kakor snopje. Neki očividec je pripovedoval:

„Novo orožje je napravilo med sovražnimi vojaki takšne praznine, kakršne dela kosa na žitnem polju. In od takrat pravimo, da strojnica kosi.“

Šele v rusko-japonski vojni je naredila pravi sprejemni izpit in pokazala ves svoj učinek v ubijanju. Vojaki ene in druge vojske so padali kakor snopi. Na lepem so se evropske države začele zanimati za sejalko smrti.

Kakor hitro so vojskovodje spoznali pomen strojnic, so mnoge bistroumne glave začele strojnico še izpopolnjevati. Pojavilo se je še več drugih modelov strojnic, učinkovitejših in bolj dovršenih. Amerika ni hotela zaostajati za Evropo in se je tudi

Statistika

Če hočemo imeti dober pregled o kočevskem okraju, se moramo seznaniti s statistiko občin, katastrskih občin, vasi, naselkov itd. Zato bomo prinesli v naslednjih številkah podatke po posameznih občinah po statistiki iz leta 1931. 3

Katastrska (davčna) občina in kraj	Pr. 1931	Župnija	Ljudska šola
4. Občina Mozelj			
Površina: 8513 ha 12 a 83 m ² — 1710 preb.			
Črni potok	238		
Črni potok	136	Kočevje	Livold
Zajčje polje	102	"	"
Knežja lipa	202		
Knežja lipa	122	Spodnji log	Spodnji log
Ramsrigel	30	"	"
Remergrund	32	"	Svetli potok
Turn	18	"	Spodnji log
Mozelj	534		
Kačji potok	74	Mozelj	Mozelj
Kočarji	141	"	"
Mozelj	265	"	"
Suhi potok	54	"	"
Rajndol	284		
Rajndol	136	"	"
Verderb	23	"	Verdrenj
Verdrenj	91	"	"
Zgor. Pokštajn	34	"	"
Spodnji log	242		
Kozice	—	Spodnji log	Spodnji log
Lapinje	37	"	"
Spodnja Bilpa	23	"	Laze, s. Črn.
Spodnji log	166	"	Spodnji log
Spod. Pokštajn	16	"	"
Škrič	210		
Kuhlarji	17	Mozelj	Škrič
Muha vas	47	"	"
Škrič	84	"	"
Turkova draga	46	"	Verdrenj
Zdihovo	16	"	Škrič

(Dalje prihodnjic.)

je državna cestna uprava odvzela ljudem ob priliki rekonstrukcije državne ceste. G. Škulj je osebno predložil v Belgradu zadevo gradbenemu ministru g. dr. Miha Kreku. G. minister se je za predmet z vso vnemo zavzel in takoj naročil svojim podrejenim organom v Ljubljani, da se zadeva takoj reši, kar je po dveh letih čakanju skrajni čas, da ljudje dobe določeno vsoto za odstopljeno ozemlje. Upajmo, da bo novi načelnik gradbenega oddelka pri banski upravi g. ing. Ruel s svojo znano agiliteto to oskrbel.

Rakičnica. Od predsednika okrajnega cestnega odbora smo izvedeli, da se bodo nadaljevala in skoro završila cestna dela Zahomcem. Ker je omenjena pot vseskozi potrebna, smo to izjavo vzeli z veseljem na znanje.

Sv. Gregor. Na praznik sv. Petra in Pavla je pevski odsek tukajšnjega Prosvetnega društva uprizoril svoj čas preloženo narodno igro „Deseti brat“. Pred predstavo sta moški in mešani zbor zapela nekaj lepih narodnih pesmi, med temi značilno „Buči morje adrijanske . . .“. Prireditelj je kljub deževnemu vremenu v vseh ozirih dobro izpadla. Razveseljivo dejstvo je, da smo opazili tudi tukajšnje dijaštvo sodelovati na kulturno-prosvetnem polju med preprostimi kmečkim narodom. Dan na to, v nedeljo 30. junija, pa nas je obiskal prijazen Amerikanec, č. g. p. Trinko od Nove Štite, s filmi iz življenja ameriških

sama preskrbela z njimi, kakor se je najbolj mogla. Žalostna pa je usoda izumitelja strojnice. Izumitelj avtomatskega orožja, ki v eni sami minuti izbljuje po 600 krogel in seje smrt, si je leta 1916. vzel življenje, star 76 let. Prepričan je bil, da je njegov izum prinesel človeštvu samo grozo, odnosno, da so ga ljudje zlorabili. O tem danes tudi nihče ne dvomi. Vojna, ki je takrat divjala v Evropi, mu je dala ogromno dokazov, kako učinkovito je njegovo orožje. Večina onih enajst in pol milijona žrtev svetovne vojne je bilo pokošanih s strojnicami.

Od leta, ko je Maxim iznašel to strašno orožje, so se ljudje na moč trudili, da bi ga še bolj izpopolnili. Sprva je bila strojnica samo poljsko orožje in orožje strelskih jarkov, pozneje pa je postala sestavni del skoraj vseh vojnih strojev in je našla pot na vse vojne objekte.

Letala, tanki, ladje, bojni čolni, motorna kolesa, oklopni avtomobili, utrdbe, vsi so opremljeni z najnovejšimi tipi strojnic, ki bljujejo rekordno število krogel v minuti in tako sejejo smrt na vse strani.

„Sirom sveta“, Beograd.

Vozni red: Ljubljana—Grosuplje—Kočevje (velja od 19. maja 1940)

5:25	7:50	13:35	18:50	—	od Ljubljana	do	6:50	8:35	15:01	20:21	22:30
6:03	8:34	14:15	19:29	22	do Grosuplje	od	6:16	8:02	14:27	19:46	21:55
P	P	P	P	km	Postaje		P	P	P	P tov.	izl.
6:13	8:45	14:29	19:43	—	od Grosuplje	do	5:53	7:46	14:05	19:20	21:43
6:26	8:58	14:41	19:57	7	↓ Predolje	↑	5:41	7:24	13:52	19:08	21:31
6:35	9:07	14:49	20:06	11	↓ Čušperk	↑	5:43	7:26	13:44	19:01	21:24
6:48	9:21	15:02	20:20	18	↓ Dobropolje	↑	5:21	7:13	13:31	18:48	21:13
7:00	9:33	15:14	20:32	25	↓ Velike Lašče	↑	5:11	7:02	13:20	18:37	21:03
7:18	9:51	15:32	20:50	33	↓ Ortnek	↑	4:55	6:40	13:04	18:21	20:48
7:25	9:58	15:39	20:57	36	↓ Zlebič-Sodražica	↑	4:45	6:30	12:54	18:12	20:37
7:32	10:05	15:47	21:05	40	↓ Ribnica	↑	4:37	6:22	12:46	18:05	20:29
7:40	10:14	15:55	21:13	46	↓ Lipovec	↑	4:28	6:13	12:37	17:56	20:20
7:50	10:25	16:05	21:24	52	↓ Stara cerkev	↑	4:17	6:02	12:26	17:45	20:09
7:55	10:30	16:10	21:29	55	do Kočevje	od	4:10	5:55	12:30	17:40	20:02

¹ ob delavnikih — ² ob nedeljah in praznikih.

Slovencev, ki je s svojo tipično ameriško vlnudnostjo in dobrodušnostjo napravil na nas najlepši vtis.

Ponikve. Tukaj je v visoki starosti 92 let umrl g. J. Blatnik. Pokojni se je rodil v burnem letu 1848. Bil je znan po svoji marljivosti in podjetnosti. Izučil se je mesarske in zidarske obrti. Dolgo let je vodil gostilno, trgovino in poleg tega še zidarsko in mesarsko obrt. Vse svoje otroke je dobro preskrbel. Blag mu spomin! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Velike Lašče. Uprava naše občine lepo skrbi za vse občane brez razlike na politično pripadnost in razne druge obzire. Pred kratkim je dobavila večjo količino koruze in bele moke po znatno nižji ceni. Vsled močno naraščajočo draginje in slabe letine pri žitu, bi bila ta akcija že umestna. — Kmetijsko-gospodinjski tečaj za naša dekleta smo zaključili 8. junija. Tečaj so z uspehom završile vse kandidatke, t. j. šest deklet. Tečaj sta vodili ga. Zalokarjeva in gđ. Briškijeva.

Zunanji pregled

Po sklenjenem premirju med Nemčijo in Francijo dne 22. junija ter Francijo in Italijo dne 24. junija so bile sovražnosti prenehale dne 25. junija ob 1:35 zjutraj.

Maršal Petain o vzrokih poraza

Premirje je podpisala vlada, ki ji predseduje sivolasi maršal Petain. V številnih govorih in izjavah je maršal Petain francoskemu narodu pojasnjeval vzroke poraza in ga pomirjeval, da naj hrabro in hladnokrvno prenese ta hud udarec usode. V svojih govorih je maršal Petain tudi pojasnjeval, zakaj je morala Francija kloniti. Tako je omenil v enem izmed svojih govorov, da je Francija v tej vojni imela »premalo naraščaja, premalo orožja in premalo zaveznikov«. Kmalu nato je v enem izmed svojih govorov navedel, da se vojska ne da dobiti z zlatom in surovinskimi, ampak s pravo in obsežno vojaško pripravo in vojaškimi sredstvi. Francija je podpisala premirje, da bi ljudstvu prihranila vsaj najtežje preizkušnje.

Pogoji premirja

Premirje Francijo popolnoma razorožuje; vse suhozemske vojaške naprave morajo biti razorožene in orožje oddano. Letalstvo bo razdrto in spravljeno v skladišča, vojna mornarica pa mora domov, kjer jo bodo razorožili pod nemškim in italijanskim nadzorstvom. Skoraj dve tretjini Francije bosta ostali zasedeni, dokler se bosta Nemčija in Italija vojskovali proti Angliji. Zasedbeno nemško posadko mora plačevati francoska vlada. V nezasedenem delu Francije ne sme posloovati nobena radijska postaja, popolno oblast pa lahko vlada izvaja samo v nezasedenem delu Francije. Vsa francoska pomorska oporišča v Sredozemskem morju morajo biti dana na razpolago Nemčiji in Italiji. Italija dobi prost prehod skozi Džibuti in prost prevoz po progi, ki vozi iz Džibutija v Addis Abebo, glavno mesto Abesinije.

Francoska vlada izjavlja, da bo lojalno izvajala vse določbe premirja.

Stališče Anglije

V torek dne 25. junija je govoril o sklenjenem premirju predsednik angleške vlade Churchill, ki je izvajal med drugim tudi to, da bi bila Anglija najbrž razvezala Francijo zavezniških dolžnosti, če bi Francija poslala v angleška pristanišča svojo vojno mornarico. Francija tega ni storila. V lordski zbornici pa je neki član izjavil, da bo Anglija že napravila francosko vojno mornarico neškodljivo, če bi morala služiti sovražniku.

Francoski narodni odbor v Londonu - vodja general de Gaule

Poleg tega se je v Londonu ustanovil še istega dne Francoski narodni odbor, ki je ostro napadel Petainovo vlado zaradi tega, ker je sklenila premirje. Ta odbor, ki ga je angleška vlada že priznala, vodi sedaj general de Gaule, ki čaka na francoske državnike, ki naj pridejo v London, kjer bi se naj sestavila narodna vlada proti vladi maršala Petaina. Do sedaj še ni znano, kateri francoski državniki so v Londonu, pač pa je ostal v Bordeauxu bivši predsednik francoske vlade Reynaud, ki je obsodil delovanje generala de Gaulea.

Izvajanje določb premirja

Izvajanje določb premirja bo trajalo zelo dolgo; uvodne določbe o razorožitvi Francije pravijo, da se mora razorožitev izvesti v 10 do 15 dneh. Preden se ne bo vse to končalo, ni pričakovati, da bi se sprožilo vojskovanje večjega obsega proti Angliji.

Francija se še ni utegnila vživeti v nove razmere in se še dolgo ne bo. Nemčija je zasedla po pogodbi o premirju dodeljeno ji ozemlje in uvedla tam nemško civilno, kazensko in vojaško zakonodajo. Francoske radijske postaje so morale umolkneti, poslušanje tujih radijskih programov je pa strogo prepovedano. V Parizu so Nemci podrli spomenik znamenitega francoskega generala Mangina, ker je poveljeval armadi, ki je kmalu po končani svetovni vojni zasedla Porurje.

Bretonci v Rennesu na severnem Francoskem sestavili avtonomno vlado - avtonomistična gibanja

V Rennesu na severnem Francoskem so Bretonci sestavili avtonomno vlado. Po švicarskih poročilih bo Nemčija to vlado priznala. (Bretoncev je poldrugi milijon in so potomci starih Keltov; njihovi ekstremistični voditelji so že vsa leta po Hitlerjevem prihodu na oblast zahtevali avtonomijo.) Pričakovati je, da se bo podobno avtonomistovsko gibanje začelo po vsej zasedeni Franciji med Normandijci, Pikardijci itd. Tako bi Francija razpadla v celo vrsto samostojnih državic pod nemškim protektoratom.

Mornarica - kolonije

Kako je s francosko vojno mornarico, takisto ni znano še nič določnega. Francosko poveljstvo v Siriji, Tuniziji, Alžiru in Maroku je nastavilo sovražnosti in izjavlja, da bo branilo te dežele, če bi jih kdo napadel. General Weygand je odletel v Sirijo, da dá nova navodila generalu Mittelhauserju. Položaj v Siriji je ne-

jasen; po nekih poročilih je tam nastalo nesoglasje med Angleži in Francozi; baje so je tudi več francoskih višjih častnikov uprlo, ker ne marajo priznati premirja.

Sovjetska Rusija je zahtevala 27. junija ultimativno Besarabijo in del Bukovine

Romunska vlada je dobila iz Moskve ultimativno zahtevo za Besarabijo in severno Bukovino v 24 urah, ali pa vojna. Bukareška vlada se je posvetovela z nemškim in italijanskim poslanikom, potem je pa ultimatu ugodila. Nekaj ur nato so začeli ruski oddelki marširati v prepuščeni jim pokrajini in v ponedeljek sta bili Besarabija in Bukovina že docela v ruski oblasti.

Ruska utemeljitev

Ruski vdor v severovzhodni del Romunije spada v isto vrsto političnih dogodkov kakor nedavna zasedba treh baltičskih držav. Rusi izrabljajo zaposlenost velesil na drugih točkah Evrope, da si utrde svoje postojanke v Baltiku in ob Črnem morju. V Moskvi zatrjujejo, da to načrtno prodiranje v osrčje Evrope nikakor ni napadalnega značaja; Rusija, pravijo v Moskvi, se samo pripravlja za obrambo svoje države. Vrh tega, izjavljajo dalje v Moskvi, je Besarabija dežela, ki je bila nekoč del Rusije, a tudi v Bukovini je dober del prebivalstva (po romunskih podatkih ena tretjina) slovanske krvi.

Madžarski in bolgarski revizionisti

Niso bili Rusi dobro prestopili starih romunskih mej, že so se v Budimpešti in Sofiji oglasili revizionisti. Madžari bi hoteli imeti vso nekdanjo Transilvanijo (Erdelj), Bolgari pa južno Dobružo. Toda vse kaže, da njihova ura še ni prišla. Po moskovskih poročilih Rusi niso voljni Bolgarom že zdaj ugoditi, Madžarom pa še manj. Tudi iz Berlina in Rima prihajajo podobni glasovi, češ da naj obe revizionistični državi počakata, dokler se vojna ne konča.

Neglede na to Madžari mobilizirajo in zbirajo čete na romunski meji. Po njihovih poročilih se je pripetilo že več obmejnih incidentov, menda zgolj po romunski krivdi. V Budimpešti vedo dalje povedati, da tudi Rusi zbirajo močne oddelke na meji Karpatske Ukrajine.

Bodoči ruski korak

Kakšen bo prihodnji ruski korak, se sprašuje svet. Kljub vsej orientalski skrivnosti je sovjetska zunanja politika vendarle strogo logična.

Rusi so vkorakali v Besarabijo in Bukovino z mnogo večjimi armadami, kakor bi jih razmere zahtevale. Poslali so v prepuščeni jima deželi več tisoč tankov, oklopno oddelke in cele roje bombnikov in padalcev. Več polkov so prepeljali kar z letali. Po zraku so spravili na novo mejo tudi lahke tanke. Celotno moč ruske okupacijske vojske cenijo nekateri na 100 divizij.

Zakaj in čemu tolikšna sila?

V Afriki se je ponesrečil pri izvidniškem poletu in v borbi z angleškimi letalci italijanski maršal Balbo - Za njim je v Italiji določeno narodno žalovanje.

Francoska vlada se preselila iz Bordeaux-a v Clermond-Ferrand.

Zveza lesnih domačih obrti

r. z. z. o. z.

trgovski oddelek v Sedražici

Prodaja na debelo in na drobno vse vrste lesnih izdelkov za gospodarstvo in gospodinjstvo kot tudi razne igrače.

Cenik na razpolago.
Cene zmerne in solidne.

Naša čisto domača zavarovalnica za vse vrste zavarovanj je edinole

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Požar - Življenje - Posmrtnina - Doba - Starostna preskrba - Avtomobili - Vlomska tatvina - Nezgode - Jamstvo - Staklo - Zvonovi. — Člani prejemajo mesečnik „Našo moč“.